Dotteren

PCI: Percutane Coronaire Interventie

ijsselland ziekenhuis

Hier gaat het om u.

www.ysl.nl

Patiënteninformatie

Deze folder geeft **aanvullende** informatie op de brochure *'Dotter- en stentplaatsing'* van de Nederlandse Hartstichting. In die brochure leest u wat het 'dotteren' inhoudt.

Deze folder omschrijft wat u kunt verwachten in de periode waarin u wacht op de dotterprocedure en daarna.

Wat is een dotterprocedure?

U heeft een hartkatheterisatie ondergaan. Hierbij is gebleken dat er bij u sprake is van het gedeeltelijk dichtzitten van één of meer kransslagaders.
De kransslagaders zijn grote bloedvaten die verantwoordelijk zijn voor de voeding van de hartspier zelf.

Gezien de ernst van de vernauwing in uw kransslagaders vindt uw cardioloog het noodzakelijk de vernauwing door middel van de dotterprocedure op te heffen.
Hierbij wordt er met behulp van een katheter een ballonnetje in het bloedvat gebracht ter hoogte van de vernauwing. Deze wordt opgeblazen, waardoor de vernauwing in de wand wordt opgerekt.

In veel gevallen wordt er daarna ook een stent geplaatst. Dit is een soort metalen kokertje dat in het bloedvat blijft zitten. Deze stent duwt tegen de wand van het bloedvat om deze open te houden.

Het is niet van te voren bekend of en hoeveel stents er geplaatst worden. Dit wordt tijdens de procedure besloten. Uw cardioloog heeft besloten dat deze procedure in het ziekenhuis moet worden afgewacht. Meestal wordt u binnen een aantal werkdagen behandeld.

Meer informatie vindt u in het voorlichtingsfilmpje*
Wat is ballondilatatie

www.ziekenhuis.nl > video's

**dit betreft een algemeen filmpje. Uitvoering en nazorg kunnen in het filmpje anders zijn dan in het IJsselland Ziekenhuis.*

Waar en wanneer vindt de dotterprocedure plaats?

De dotterprocedure vindt niet plaats in het IJsselland Ziekenhuis, maar in het **Interventiecentrum** in het Maasstad Ziekenhuis of in het Erasmus MC.
Na de hartkatheterisatie wordt er digitaal een brief verzonden naar het Interventiecentrum om u aan te melden voor de procedure.

Voorafgaand aan de dotterprocedure

Zodra bekend is wanneer de dotterprocedure plaats zal vinden moet er nog een aantal voorbereidingen worden gedaan:

- Op de dag vóór of op de dag van de dotterprocedure wordt een ECG gemaakt om mee te kunnen geven naar het interventiecentrum.
- Daarnaast krijgt u een infuusnaaldje in de arm, als u deze nog niet heeft.

Alle andere onderzoeken die het Interventiecentrum nodig heeft voor uw behandeling zijn al voor de hartkatheterisatie gedaan.

Naar het Interventiecentrum

Op de dag van de dotterprocedure wordt u per ambulance overgeplaatst naar het Interventiecentrum. U hoort van de verpleegkundige hoe laat u daar verwacht wordt.

U mag voor u overgeplaatst wordt gewoon eten. Als de ambulance al vroeg verwacht wordt zal de verpleegkundige van de nachtdienst uw medicijnen al vroeg geven en, indien u wilt, alvast een ontbijt voor u regelen.

In het Interventiecentrum

U wordt verwacht op de verpleegafdeling Cardiologie of – indien nodig – op de afdeling Hartbewaking. Hier wacht u tot u aan de beurt bent voor de dotterprocedure. Hoe laat deze plaatsvindt, is van te voren niet bekend. Het kan gebeuren dat u al vroeg in de ochtend in het Interventiecentrum bent, maar pas in de middag wordt geholpen.

Alle spoedprocedures gaan voor op uw procedure. Hierdoor kan het gebeuren dat, hoewel u gepland stond voor de dotterprocedure, deze op de dag van overplaatsing niet door kan gaan. Deze zal dan de volgende dag plaatsvinden. In dit geval blijft u tot de volgende dag in het Interventiecentrum.

Na de dotterprocedure wordt u - als alles goed gegaan is en de controles stabiel blijven - weer overgeplaatst naar het IJsselland Ziekenhuis. In een enkel geval gebeurt dit pas de volgende dag. Dit kan zijn omdat de procedure pas in de avond heeft plaatsgevonden of omdat de cardioloog die de dotterprocedure bij u uitvoerde u nog wat langer wil observeren na de ingreep.

Wat neemt u mee naar het Interventiecentrum?

Omdat u na de ingreep weer terug komt naar de afdeling, hoeft u niet alle spulletjes, die u hier bij u heeft, mee te nemen naar het Interventiecentrum.

Zorgt u er wel voor dat u geen waardevolle spullen in uw (nacht)kastje laat liggen. Geef deze, indien mogelijk, de avond voor de ingreep mee naar huis met uw familie.

Wat is handig om wel mee te nemen:

- Een boek, tijdschrift of iets anders om u bezig te houden terwijl u in het Interventiecentrum wacht op de ingreep.
- Als u deze heeft: uw bril / leesbril. Het kan zijn dat u in het Interventiecentrum nog formulieren moet lezen.
- Uw toilettas, nachtkleding en schoon ondergoed voor één nacht, voor als u een nachtje in het Interventiecentrum moet blijven.

Familie

U kunt zelf uw familie inlichten over de dag dat de behandeling zal plaatsvinden. Eventueel kan de verpleegkundige voor u naar uw eerste contactpersoon bellen om het door te geven.
In het Interventiecentrum geldt net als in dit ziekenhuis dat er buiten de bezoektijden geen familie aanwezig mag zijn op de afdeling. Als uw familie toch met u mee wil naar het Interventiecentrum, moeten zij buiten de bezoektijden in de centrale hal wachten.

Maasstad Ziekenhuis:

- Voor de actuele bezoektijden kijkt u op www.maasstadziekenhuis.nl.
- U wordt opgenomen op afdeling J op de 2e verdieping.
- Voor informatie tijdens uw verblijf in het Maasstad Ziekenhuis kan uw familie bellen naar telefoonnummer **010 - 291 33 06**.

Erasmus MC:

- Voor de actuele bezoektijden kijkt u op: www.erasmusmc.nl
- Algemeen telefoonnummer: **010 – 704 0 704.**

Na de behandeling

Soms vindt de cardioloog die u behandelde het nodig om u een infuus te geven met een middel erin om stolselvorming in het bloed te voorkomen. Dit wordt dan al op de behandelkamer of direct hierna gestart.
Dit infuus heeft u dan gedurende maximaal de eerste 24 uur na de ingreep. In het Interventiecentrum wordt bepaald tot hoe laat het infuus moet lopen. Als het infuus nog niet kan worden afgekoppeld wanneer u weer terug gaat naar het IJsselland Ziekenhuis, verhuist het infuus gewoon met u mee. Soms moet het infuus ’s nachts worden gestopt. Het kan zijn dat u daarvoor gewekt moet worden.

Zoals u al eerder las wordt u na de behandeling per ambulance teruggebracht naar het IJsselland Ziekenhuis.
Het dotteren gebeurt net als de hartkatheterisatie via de pols of lies. De behandelend cardioloog is degene die beslist welke slagader bij u de voorkeur heeft.

In de folder ***Hartkatheterisatie*** van het IJsselland Ziekenhuis kunt u terugvinden wat de nazorg na het dotteren inhoudt. Hierin staat zowel voor de pols als voor de lies duidelijk omschreven wat u kunt verwachten na de ingreep en waar u op moet letten.
Als u deze folder niet heeft gekregen, vraag er dan om of kijk op www.yslfolder.nl.

Na terugkomst of op de dag van ontslag wordt er nog een ECG (hartfilmpje) gemaakt.

Weer naar huis

Indien alles voorspoedig verloopt mag u na de behandeling snel naar huis. Meestal is dit de volgende dag. U hoort dit tijdens de artsenvisite.
Als u nog een infuus krijgt na de ingreep kan het zijn dat u de tweede dag na de behandeling naar huis mag.

Er wordt in overleg met u een tijdstip afgesproken voor uw ontslag. Als u tijdens de artsenvisite hoort dat u naar huis mag, kan het zijn dat het ontslag pas in de middag is, zodat er tijd is voor het in orde maken van de ontslagpapieren.

Tijdens het ontslaggesprek krijgt u uitleg over de ontslagpapieren en aanvullende informatie.
Wij adviseren u om iemand te vragen bij dit gesprek aanwezig te zijn, bijvoorbeeld een familielid of een andere naaste.

Tijdens de opname heeft u veel informatie en adviezen gehad. Ook willen wij u informatie geven die specifiek van belang is nu u naar huis toe gaat.

Belangrijke adviezen

- Rook niet (meer).
- Let op uw voeding:
  - ❖ Eet niet teveel.
  - ❖ Wees matig met vetten.
  - ❖ Eet weinig cholesterolrijke producten.
  - ❖ Gebruik weinig zout.
- Heeft u Diabetes Mellitus (suikerziekte)?
  Zorg dat u uw glucosewaarden (bloedsuikers) goed onder controle heeft. Laat deze eventueel via de huisarts controleren.
- Heeft u een hoge bloeddruk?
  Laat dan uw bloeddruk regelmatig controleren, bijv. door de huisarts. De eerste keer binnen 3 maanden na ontslag uit het ziekenhuis. Daarna in overleg met uw huisarts.
- Wees matig met alcohol.
- Vermijd zoveel mogelijk ‘stress’. Probeer afstand te nemen van zaken die spanningen met zich mee brengen.
- Zorg voor voldoende rust en ontspanning.
- Zorg voor voldoende lichaamsbeweging. Het advies: elke dag 20 - 30 minuten activiteiten zoals wandelen, fietsen, etc. Het is de bedoeling dat u begint met activiteiten die u gemakkelijk volhoudt. De zwaarte en duur voert u **geleidelijk** op. U moet niet overmatig vermoeid raken of een onaangenaam gevoel in borst en/ of armen krijgen.
- Luister goed naar uw lichaam.
- Zoek naar een goede balans tussen beweging, inspanning en rust. Er zijn dagen waarop u meer energie heeft en dagen waarop u minder energie heeft. Pas uw activiteiten voor de dag hierop aan.

- Neem de rust die u nodig heeft. U heeft een ingreep aan uw hart gehad, dat kan best nog even invloed op uw leven hebben.

Weer thuis

Neem de tijd om tot rust te komen.
Bouw uw activiteiten langzaam op.
Met rustig aan doen wordt bedoeld de eerste week geen zware lichamelijke inspanningen zoals:

- Stofzuigen
- Ramen zemen
- Zware boodschappen tillen
- De tuin omspitten
- De auto wassen, etc.

U mag uw hobby's gewoon weer oppakken, tenzij dit een zware lichamelijke inspanning is.
Belangrijk is dat u goed luistert naar uw lichaam en rust neemt bij vermoeidheid of klachten.

Medicijnen

Begin uw dag met het innemen van uw medicijnen.
Wacht daarna een half uurtje voor u zich gaat wassen en verder aan de slag gaat.

Een half uur wachten na het innemen van uw medicijnen is belangrijk omdat de ingenomen medicatie van de vorige dag is uitgewerkt. Gaat u direct aan de slag zonder eerst uw medicijnen in te nemen, dan is er een grotere kans op klachten.

U krijgt van ons een lijst mee waarop de medicijnen staan die u dagelijks moet innemen.
Op de lijst staat:

- Welke medicijnen u moet innemen
- Hoe laat u deze neemt
- Hoeveel u moet innemen

Per medicijn staan er 2 namen op de lijst.
Een **vet gedrukte naam** en daaronder een **normaal gedrukte naam**. Eén van deze twee namen staan op het medicijndoosje dat u van de apotheek krijgt als u de recepten gaat halen. De één is de **merknaam**, de ander is de **stofnaam** van het medicijn. De werking is hetzelfde.

U krijgt op recept een combinatie mee van twee bloedstolling remmende middelen. Namelijk Acetylsalicylzuur en Clopidogrel (Plavix) **of** Brilique (Ticagrelor)
Het is van groot belang dat u deze combinatie gedurende het eerste jaar na de dotterprocedure blijft slikken.
Na plaatsing van een stent zorgt uw lichaam ervoor dat de stent ingekapseld wordt. Zolang de stent niet bedekt is met een nieuw laagje cellen is er meer kans op bloedstolseltjes. Hierdoor bestaat de kans dat de stent dicht gaat zitten en u opnieuw klachten krijgt of de hartspier beschadigd raakt.

Wij adviseren u:

- De medicijnlijst altijd mee te nemen als u naar een arts gaat. De arts heeft dan een actueel overzicht welke medicijnen u gebruikt. Bovendien kan de arts de eventuele aanpassingen op de lijst noteren.
- Deze lijst (of een kopie hiervan) bij u te dragen als u naar buiten gaat. Als er onverhoopt problemen ontstaan, kunt u deze lijst overhandigen.

Het is belangrijk dat u de medicatie dagelijks inneemt.
Stop nooit medicatie zonder overleg met uw cardioloog of huisarts.
Lees de bijsluiters voor verdere informatie over uw medicatie.

Werk

Het tijdstip van hervatten van uw werk ligt tussen de 1 en 2 weken. Dit is ook afhankelijk van hoe het met u gaat.

Indien u nog werkzaam bent zal het hervatten van uw werk een belangrijk onderwerp zijn. Het is daarom verstandig om daar al in een vroeg stadium over te praten met uw werkgever, de bedrijfsarts en uw behandelend arts.

Ook bij het hervatten van uw werk blijft het belangrijk dat u goed naar uw eigen lichaam luistert.

Autorijden

U mag de eerste 3 dagen niet autorijden.

Vakantie

In principe kunt u gewoon op vakantie. Overleg met uw behandelend arts vanaf wanneer u weer mag vliegen.

Poliklinische afspraken

Er worden voor u afspraken gemaakt op de polikliniek. Deze worden of gelijk meegegeven of u krijgt ze thuis gestuurd.

- Er zal een afspraak gemaakt worden op de Post Infarct Poli (PIP). Dit is een spreekuur wat gehouden wordt door een verpleegkundig specialist.
  Dit spreekuur is speciaal bedoeld voor patiënten die een hartinfarct hebben doorgemaakt en voor patiënten die gedotterd zijn, maar geen infarct hebben doorgemaakt.

Tijdens deze afspraak wordt alles nog een keer op een rijtje gezet. Heeft u nog vragen of zijn er onduidelijkheden als u weer thuis bent? Of vragen over werkhervatting en vakantie?
Stel deze dan tijdens dit spreekuur. Schrijf uw vragen eventueel op, zodat u ze mee kunt nemen naar uw afspraak.

Voor verdere informatie over deze polikliniek krijgt u een informatiefolder aangeboden.
De afspraak wordt gepland 1 tot 2 weken na ontslag.

- Verder krijgt u voor ongeveer 6 weken na ontslag een controleafspraak bij uw cardioloog.
- Tot slot krijgt u een afspraak voor een inspanningstest.

Wat u verder nog moet weten

- De mogelijkheid voor hartrevalidatie
- Informatie die u het beste bij de hand kunt houden
- Wat te doen als u weer klachten krijgt

Hartrevalidatie: Capri

U wordt aangemeld bij hartrevalidatie Capri: **Ca**rdio **P**ulmonary **R**ehabilitation **I**nstitute, in de regio Rotterdam.
De revalidatie hier bestaat uit een fysieke training onder begeleiding van een cardioloog, fysiotherapeut en een verpleegkundige.
De training vindt plaats in een groep, zodat u ook lotgenoten ontmoet en onderling ervaringen uit kunt wisselen.
Er wordt een individueel schema voor u gemaakt.
Ook is er begeleiding mogelijk door een maatschappelijk werker en zo nodig door een psycholoog of psychiater.

De arts zorgt ervoor dat u wordt aangemeld. Twee tot drie weken nadat u naar huis bent gegaan krijgt u een oproep. Als dit niet het geval is, kunt u contact opnemen met Capri: Tel. 010-43 66 988.

Informatie om bij de hand te houden:

- **ECG – het hartfilmpje**

Het ECG (het hartfilmpje) is een registratie van de elektrische activiteit van uw hart.
U krijgt een kopie van uw ECG na de dotterprocedure mee. Mocht er in de toekomst bij u nogmaals een ECG gemaakt moeten worden, dan kunt u dit afgeven ter vergelijk.
De twee ECG's kunnen dan met elkaar vergeleken worden om te zien of er op het nieuwe ECG veranderingen te zien zijn ten opzichte van het eerdere ECG. Hierdoor kan indien nodig direct een behandeling ingezet worden.

Wij adviseren u om het ECG zo op te bergen dat u het snel kunt pakken en dat u het meeneemt als u naar buiten gaat. Bijvoorbeeld bij de autopapieren of in de portefeuille. U kunt dit, bij het opnieuw krijgen van pijn op de borstklachten, direct overhandigen aan de behandelend arts, ECG-laborant of ambulancepersoneel.

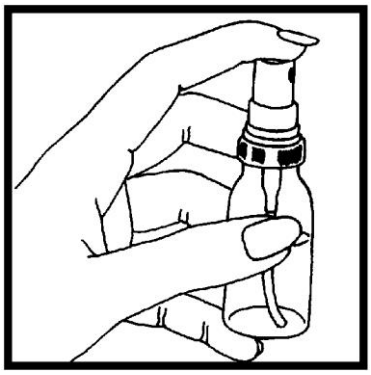
- **Nitrolingual pompspray**

Omdat het kan gebeuren dat u weer klachten krijgt, krijgt u een recept mee voor een flesje Nitrolingual pompspray.
Dit middel is een nitraat, een zogenoemde vaatverwijder.
Het zorgt ervoor dat de bloedvaten wat wijder open gaan staan, waardoor het hart minder inspanning hoeft te leveren en minder zuurstof nodig heeft, waardoor de klachten afnemen.

Dit medicijn gebruikt u bij één of meer van de volgende klachten:

- Een drukkende pijn op de borst.
- Een bandgevoel om de borst.
- Uitstralende pijn naar de linkerarm.
- Uitstralende pijn naar de hals en/of kaken.
- Uitstralende pijn tussen of op de hoogte van de schouderbladen.
- Kortademigheid of benauwdheid op de borst, niet vast zittend aan de ademhaling.
- Andere klachten die u herkent van zuurstoftekort bij de hartspier.

Aanwijzingen voor gebruik van de spray

In de folder Nitrolingual pompspray wordt beschreven wanneer u de spray gebruikt.
We adviseren u om deze folder goed door te lezen en te bewaren.
Als u deze bij uw ontslag niet heeft gekregen, vraag er dan om of kijk op www.yslfolder.nl!

Lees ook de bijsluiter goed door die in het doosje van de Nitrolingual pompspray is bijgevoegd.

Wat te doen als u zich niet goed voelt?

Voelt u zich niet goed of vertrouwt u iets niet?
Waarschuw dan altijd uw huisarts. Hij kan -als het nodig is- contact opnemen met het ziekenhuis.
Het is beter te bellen, dan in onzekerheid thuis te zitten!

Verder nog van belang
Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige krijgt. Vraag het hen als u meer wilt weten over onderzoek, operatie, gevolgen, risico's of andere behandelmogelijkheden.
Ontdek Mijn IJsselland De toegang tot uw eigen gegevens, dossier, afspraken en vragenlijsten **mijn-ijsselland**
Aanbevolen websites Betrouwbare medische informatie, aanbevolen door onze zorgverleners **aanbevolen-websites**
IJsselland Folders Al onze patiëntenfolders kunt u opzoeken en lezen in onze Folder Web App **folder app**

Ruimte voor vragen en aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....